

Arkadiusz Babczuk

Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

REGULACJE UPADŁOŚCIOWE W SAMORZĄDZIE TERYTORIALNYM – PRZYPADEK WĘGIER

1. Wstęp

Z zastosowaniem zwrotnych źródeł finansowania jednostek samorządu terytorialnego wiąże się szereg poważnych zagrożeń. Na płaszczyźnie mikroekonomicznej najważniejszym jest ryzyko nadmiernego obciążenia długiem poszczególnych wspólnot samorządowych. Może ono prowadzić do poważnych trudności w zakresie pełnej i terminowej obsługi zobowiązań oraz zagrażać nieprzerwanemu dostarczaniu mieszkańcom niezbędnych usług publicznych. Na płaszczyźnie makroekonomicznej samorząd terytorialny może mieć istotny udział w generowaniu długu publicznego, wpływającego negatywnie na stabilność systemu finansowego państwa. Celem niniejszego opracowania jest prezentacja zastosowanej na Węgrzech procedury upadłościowej wspólnot samorządowych, służącej minimalizacji powyższych zagrożeń [17, s. 5-13; 20, s. 5-23].

2. Przyczyny nadmiernego zadłużania się samorządu terytorialnego

Istnieje szereg przyczyn, dla których jednostki samorządu terytorialnego mogą przejawiać skłonność do nadmiernego zadłużania się:

1. Konkurencja między jednostkami samorządu terytorialnego o mobilny kapitał oraz mieszkańców, która może prowadzić do nadmiernego obniżania poziomu

obciążeń podatkowych oraz wywierać presję na nadmierny wzrost wydatków infrastrukturalnych finansowanych pożyczkami.

2. Narzucanie władzom samorządowym wydatków o charakterze obligatoryjnym bez zapewnienia adekwatnych dodatkowych źródeł dochodów.

3. Występowanie „politycznego cyklu inwestycyjnego” rodzącego nacisk na „inwestycje prestiżowe” w okresach poprzedzających wybory samorządowe.

4. Występowanie problemu „wspólnego kotła” (*common pool problem*), polegającego na rozłączności kosztów oraz korzyści związanych wydatkami publicznymi. Dzieje się tak, jeśli korzyści z realizacji określonego przedsięwzięcia odnoszą głównie poszczególne wspólnoty samorządowe, a koszty obciążają fundusze ogólnokrajowe. Skutkuje to wzmożoną konkurencją o transfery publiczne ze „wspólnego kotła”, która może przybierać zróżnicowane formy – od konkutowania jakością oferowanych projektów, po celowe generowanie trudności finansowych w nadziei na pokrycie narosłych zobowiązań przez władze wyższego szczebla.

5. Występowanie „miękkich ograniczeń budżetowych”, stanowiących podstawę oczekiwania wsparcia ze „wspólnego kotła” wyrażanego nie tylko przez zainteresowane jednostki, ale także przez ich wierzycieli.

6. Podejmowanie działalności komercyjnej, w tym obarczonej wysokim ryzykiem, w celu pozyskania dodatkowych środków uważanych za niezbędne do funkcjonowania wspólnoty samorządowej.

7. Podejmowanie nadmiernie szeroko zakrojonych programów inwestycyjnych.

8. Narastanie problemów strukturalnych, takich jak wysoka migracja, problemy komunikacyjne, niedopasowanie populacji finansujących świadczenie usług publicznych do populacji korzystających z nich.

9. Słabość lokalnych oraz regionalnych struktur władzy, wyrażająca się zasadniczymi błędami w zakresie zarządzania finansami wspólnoty samorządowej, paraliżem decyzyjnym, niemożnością czytelnego określenia lokalnych lub regionalnych priorytetów rozwojowych, myopią w zakresie skutków wyborów politycznych [3, s. 2-32, 119-171; 5, s. 709-723; 7, s. 820-824; 15, s. 623-646; 16, s. 799-821; 17, s. 33-41; 18, s. 3-5; 19; 21, s. 8-12; 22, s. 247-272; 23, s. 2-4, 11-12].

Okolicznością zasadniczo ułatwiającą narastanie nadmiernego zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego może być słabość systemu nadzoru nad rynkami finansowymi oraz sektorem bankowym.

3. Upadłość jako sposób przewycięzania nadmiernego zadłużenia samorządu terytorialnego

Jeśli pragnie się uniknąć podejmowanych *ad hoc* działań wspierających tracące wypłacalność jednostki samorządu terytorialnego, to należy zapewnić istnienie jasnej i precyzyjnie zdefiniowanej procedury rozwiązywania lokalnych oraz regionalnych kryzysów zadłużeniowych. Może ona przybierać postać sądowej procedury upadłościowej. Rozwiązanie to stosowane jest już dziś w kilku krajach (USA,

Węgry, Łotwa, Nowa Zelandia, RPA, Szwajcaria) i wydaje się mieć wiele zalet [1, s.1-4; 2, s. 20-21; 6, s. 649-704; 8; 13, s. 1-2; 17, s. 33-41].

Upadłość ma na celu wypracowanie planu umożliwiającego uporanie się z problemem zadłużenia poprzez uczciwy podział określonych aktywów upadłego podmiotu pomiędzy kredytodawców. Podmiot podlega ochronie przed wierzycielami, aby aktywa przeznaczone dla nich były dystrybuowane w sposób sprawiedliwy, a dłużnik mógł się uwolnić od ciężaru zobowiązań w sposób uporządkowany [13, s. 1-3].

Zasadniczym celem wprowadzania regulacji upadłościowych powinno być radykalne ograniczenie hazardu moralnego w szeroko pojętych stosunkach kredytowych sektora samorządowego. W tym celu upadłość wspólnoty samorządowej powinna się wiązać z poważnymi dolegliwościami zarówno dla samej jednostki, osób sprawujących w niej szczególnie ważne funkcje, jak i przede wszystkim dla wierzycieli. Wprowadzenie takich regulacji oznacza przyjęcie zasady, iż pożyczkodawcy oraz pożyczkobiorcy powinni być w pełni odpowiedzialni za swoje decyzje. Jednocześnie procedury upadłościowe powinny zapewniać ciągłość świadczenia przez jednostki samorządu terytorialnego usług publicznych w zakresie uznanym przez władze centralne za niezbędny. Interes mieszkańców wspólnoty samorządowej jawi się tu jako wartość szczególnie chroniona. Udział sądu ma ułatwić procesy koordynacji działań stron postępowania upadłościowego, ułatwić zawarcie kompromisowego porozumienia, a w przypadku braku możliwości szybkiego osiągnięcia takiego ma umożliwić dostosowanie poziomu zobowiązań upadłej jednostki samorządu terytorialnego do jej rzeczywistych możliwości płatniczych [9, s. 1; 10, s. 2-4; 11, s. 596-598].

4. Okoliczności wprowadzenia regulacji upadłościowych w węgierskim samorządzie terytorialnym

W okresie przedtransformacyjnym na Węgrzech istniały ustawowe gwarancje rządu centralnego dla długu władz lokalnych. Zniosła je dopiero ustawa Prawo samorządowe z 1990 r. Akt ten przyznał wspólnotom terytorialnym istotny zakres samodzielności, nałożył na nie jednak także znaczne obowiązki w zakresie dostarczania usług publicznych. Obowiązki te są przy tym niezależne od potencjału ekonomicznego jednostek samorządu terytorialnego, który cechuje na Węgrzech ogromne zróżnicowanie. W naturalny sposób stworzyło to zagrożenie dla stabilności finansów najmniejszych gmin o charakterze jednowioskowym.

Jednocześnie prawodawstwo węgierskie pozwala wspólnotom samorządowym angażować się w sposób nieograniczony w działalność komercyjną, pomimo ryzyka naruszenia stabilności finansów komunalnych wskutek realizacji nadmiernie ryzykownych przedsięwzięć (przypadek Orange County). Istotnym ograniczeniem w sferze gospodarki finansowej był początkowo wyłącznie zakaz przeznaczania na cele obsługi zadłużenia transferów z budżetu państwa oraz dochodów pochodzą-

cych ze źródeł wspólnych państwa i samorządu terytorialnego (udziały w podatkach państwowych). W efekcie wiele słabych ekonomicznie jednostek samorządu terytorialnego zaangażowało się w działalność komercyjną oraz przedsięwzięcia infrastrukturalne znacznie przekraczające ich możliwości finansowe. Dało się przy tym zauważyć niechęć do wspólnego realizowania zadań przez mniejsze wspólnoty samorządowe.

Pomimo braku formalnej odpowiedzialności władz centralnych za zobowiązania wspólnot lokalnych, w latach 1990-1995 utrzymywało się przekonanie rynków finansowych o istnieniu nieformalnych gwarancji rządowych dla długu komunalnego. Trzeba przy tym zauważyć, że kredyt komunalny należy do wysoce nietransparentnych obszarów aktywności węgierskich jednostek samorządu terytorialnego, a informacje o zaciągniętych pożyczkach i warunkach ich pozyskania traktowane są najczęściej jako tajemnica handlowa. Jednocześnie zasady rachunkowości publicznej nie uwzględniają w zadłużeniu samorządowym kredytu kupieckiego udzielanego przez dostawców ani zobowiązań warunkowych w postaci udzielonych gwarancji i poręczeń.

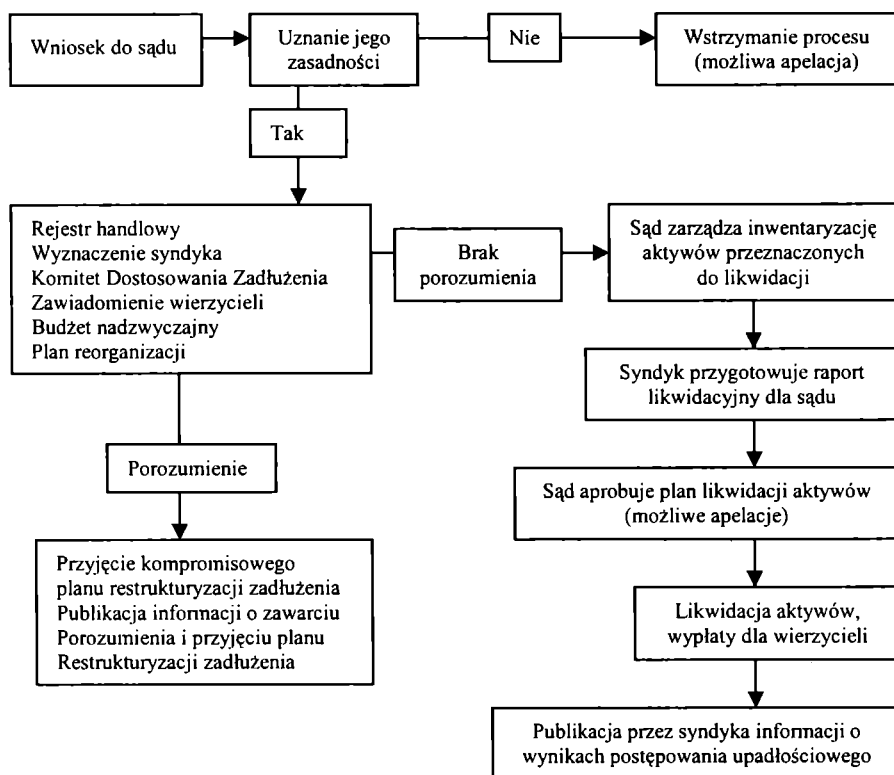
W 1994 r. ujawniły się problemy wynikające z nadmiernego zadłużenia niektórych jednostek samorządu terytorialnego, wynikającego głównie z realizacji projektów o charakterze komercyjnym. Skala trudności zaczęła tworzyć zagrożenia dla poprawnej realizacji zadań obligatoryjnych tych wspólnot samorządowych oraz ich wypłacalności. W 1995 r. niektóre jednostki samorządu terytorialnego zaczęły zaciągać pożyczki długoterminowe mające służyć sfinansowaniu deficytów operacyjnych. Jednocześnie pożyczki na cele inwestycyjne były już w zdecydowanej większości przeznaczone na finansowanie projektów komercyjnych.

Z końcem 1995 r. pięć gmin podjęło starania o pozyskanie jednorazowych specjalnych grantów rządowych z rezerwy ogólnej budżetu państwa w celu przywrócenia wypłacalności. Mimo początkowego oporu, pomoc ta została w efekcie przyznana, co oznaczało uznanie przez rząd istnienia owych niepisanych gwarancji dla długu samorządowego.

Zrodziło to obawy rządu, iż narzucone mu zostaną znaczące zobowiązania warunkowe oraz będzie musiał przejąć wykonywanie wielu obligatoryjnych zadań publicznych, realizowanych dotychczas przez jednostki samorządu terytorialnego. Byłoby to nie tylko niepożądane, ale również trudne do sfinansowania ze środków budżetu centralnego, w ówczesnej trudnej sytuacji makroekonomicznej i budżetowej Węgier (tzw. pakiet Bokrosa). Za jedyną wiarygodną drogę uniknięcia zaangażowania finansowego władz centralnych uznano implementację przepisów regulujących upadłość wspólnot samorządowych. W dniu 18 marca 1996 r. uchwalona została ustawa o dostosowaniu długu komunalnego, która weszła w życie 1 czerwca 1996 r. Oznaczało to przyjęcie zasady, iż pożyczkodawcy i pożyczkobiorcy powinni być odpowiedzialni za swoje decyzje (dyscyplina rynkowa), przy jednocześnie pełnej ochronie realizacji zadań obligatoryjnych jednostek samorządu terytorialnego [10, s. 1-4; 11, s. 593-596; 12].

5. Kształt regulacji upadłościowych w węgierskim samorządzie terytorialnym

Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego składa wniosek o ogłoszenie upadłości jednostki, jeśli nie reguluje ona bezspornych zobowiązań. W przypadku, gdy od dnia ich wymagalności upłynęło ponad 60 dni, ale mniej niż 90 dni, następuje to na podstawie upoważnienia udzielonego przez organ stanowiący jednostki. Organ ten może zamiast tego zainicjować próbę pozasądowego uregulowania tego problemu. Jeśli zaległości przekraczają 90 dni, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego bezwzględnie musi złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości wspólnoty samorządowej. Do wszczęcia procedury upadłościowej jest wówczas również upoważniony wierzyciel (rys. 1).

Rys. 1. Procedura upadłościowa na Węgrzech

Źródło: [12].

Sąd ma 15 dni na ocenę zasadności wniosku o ogłoszenie upadłości jednostki samorządu terytorialnego. W tym czasie może kierować do organu wykonawczego wspólnoty pytania oraz prośby o korektę wniosku. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego ma 8 dni na udzielenie dodatkowych informacji sądowi lub modyfikację wniosku o ogłoszenie upadłości.

Sąd może oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości w przypadku, gdy uzna, iż zobowiązania mogą być z łatwością spłacone. W razie ogłoszenia upadłości zostaje dokonany odpowiedni wpis do właściwego rejestru sądowego oraz umieszczone ogłoszenie w prasie. Ustanowiony zostaje także syndyk upadłości, który m.in. kontrasygnuje wszelkie płatności dokonywane przez wspólnotę samorządową. Może on również wносить do sądów o uznanie nieważności umów zawartych przez jednostkę samorządu terytorialnego w ciągu roku poprzedzającego datę ogłoszenia upadłości, jeśli te umowy prowadzą do nieuzasadnionego zmniejszenia wartości aktywów komunalnych.

Od dnia ogłoszenia upadłości jednostka samorządu terytorialnego ma 8 dni na powołanie Komitetu Dostosowania Zadłużenia (syndyk, burmistrz/wójt, notariusz, członek organu stanowiącego jednostki) oraz 30 dni na przygotowanie budżetu kryzysowego obejmującego jedynie zadania obligatoryjne (26). Wspólnota samorządowa zaprzestaje regulowania jakichkolwiek płatności związanych z zadłużeniem (moratorium płatnicze), a wszyscy wierzyciele zostają poproszeni o przedkładanie swoich roszczeń.

Jeśli w ciągu 60 dni od dnia ogłoszenia upadłości organ stanowiący nie przyjmie budżetu kryzysowego, to syndyk jest zobowiązany poinformować o tym sąd, który może zarządzić przejście do fazy likwidacji aktywów dłużnika.

Gdy organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego przyjmie budżet kryzysowy, to Komitet Dostosowania Zadłużenia formułuje plan restrukturyzacji zadłużenia oraz propozycje porozumienia z wierzycielami. Podlegają one akceptacji ze strony organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego. Jeśli Komitet nie przygotowuje propozycji lub nie zostaną one zaakceptowane przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego w ciągu 150 dni od dnia ogłoszenia upadłości, to syndyk informuje wierzycieli, że mogą oni w ciągu 30 dni przygotować swoje propozycje kompromisu.

Syndyk powinien przesłać do wszystkich wierzycieli plan restrukturyzacji zadłużenia oraz propozycje porozumienia zaaprobowane przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego i zaprosić ich do negocjacji na temat kompromisowego porozumienia. Porozumienie uważa się za zawarte, jeśli więcej niż połowa wierzycieli, którzy zgłosili swoje roszczenia, zgadza się na porozumienie, pod warunkiem, że ich wierzytelności stanowią nie mniej niż 2/3 bezspornych zobowiązań wspólnoty samorządowej.

Jeśli nie uda się zawrzeć kompromisowego porozumienia o restrukturyzacji zadłużenia lub organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie uchwali budżetu kryzysowego w ciągu 60 dni od dnia ogłoszenia upadłości, to sąd rozpo-

czyna procedurę likwidacji aktywów wspólnoty samorządowej. Podlegają jej tylko te składniki majątku, które w opinii syndyka nie są niezbędne dla wykonywania obligatoryjnych zadań jednostki samorządu terytorialnego. Roszczenia wierzycieli nie są zaspokajane proporcjonalnie. Pierwszeństwo przysługuje m.in. roszczeniom z tytułu wynagrodzeń, a następnie roszczeniom zabezpieczonym zastawem, hipoteką lub kaucją. Roszczenia grup wierzycieli o niższym priorytecie mają być zaspokajane po pełnym zaspokojeniu roszczeń grup wierzycieli o wyższym priorytecie [10, s. s. 11- 18; 11, s. 596-601].

6. Wykorzystanie regulacji upadłościowych w węgierskim samorządzie terytorialnym

Wbrew opiniom wielu ekspertów na Węgrzech nie doszło do masowych upadłości jednostek samorządu terytorialnego – ich skalę szacowano tuż przed wejściem w życie ustawy o upadłości jednostek samorządu terytorialnego na 50 do 100. Dotychczas z tych regulacji skorzystała jedynie niewielka liczba (19) wspólnot samorządowych (tab. 1). Jednocześnie ustawa upadłościowa mocno stymulowała zawieranie dobrowolnych porozumień pozasądowych (ponad 100). Zahamowane zostało także zadłużanie się słabych ekonomicznie jednostek samorządu terytorialnego w skali przekraczającej ich zdolność kredytową. Przyczyniło się do tego również wprowadzenie dodatkowych ograniczeń gospodarki finansowej wspólnot samorządowych (limit kosztów obsługi długu, zmiany w zakresie przyznawania grantów i dystrybucji dochodów wspólnych państwa oraz samorządu terytorialnego), a także rozwój rynku kapitałowego.

Analizując dotychczasowe przypadki upadłości samorządów na Węgrzech, warto odnotować, że każdy z nich następował z inicjatywy dłużnika. Jednostki samorządu terytorialnego zmuszone do poszukiwania ochrony sądowej cechują się niewielką liczbą ludności, w przypadku aż 15 z nich nie przekracza ona 2 tys. osób. Jednocześnie ani jedna upadła wspólnota samorządowa nie liczyła powyżej 5 tys. mieszkańców. Najczęściej stosowanym trybem przebiegu postępowania upadłościowego jest tryb układowy (10), rzadziej zaś dochodzi do sprzedaży składników majątku upadłej jednostki samorządu terytorialnego (7). Dotychczasowe postępowania upadłościowe prowadziły do bardzo zróżnicowanej stopy zaspokojenia roszczeń wierzycieli. Wahala się ona od 0,0% do 100,0%. Upadłość zatem rodzi istotne ryzyko utraty kapitału zainwestowanego przez kredytodawców czy też obligatariuszy. Eliminacja przesłanek występowania hazardu moralnego wymusza na kapitałodawcach rzetelniejszą ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej jednostek samorządu terytorialnego, z którymi współpracują. W większości przypadków upadłość okazała się drogą do skutecznej sanacji finansów jednostki przeżywającej trudności finansowe. Jedynie w dwóch przypadkach (Bakonszeg, Nágocs) miało miejsce ponowne wystąpienie niewypłacalności jednostki, która uprzednio musiała już składać wniosek o ogłoszenie upadłości [10, s. 19-24; 11, s. 601-610].

Tabela 1. Postępowania upadłościowe dotyczące jednostek samorządu terytorialnego na Węgrzech

Gmina	Liczba ludności	Wielkość długu (w mln HUF)	Data złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości	Data zakończenia procedury upadłościowej	Wynik procedury upadłościowej	Kwoty wypłacone wierzycielom (w mln HUF)	Stopa zaspokojenia roszczeń
Bakonszeg	1278	154	08.1996	03.1997	likwidacja	2	1,3%
Bátorliget	783	65	08.1996	03.1997	porozumienie	65	100,0%
Csány	2298	46	08.1996	04.1997	porozumienie	46	100,0%
Egerszólát	1107	24	08.1996	04.1997	porozumienie	24	100,0%
Páty	4998	400	08.1996	01.1999	likwidacja	227	56,75%
Nágocs	856	123	09.1996	05.1997	porozumienie	30	24,%
Kács	654	32	12.1996	07.1997	porozumienie	b.d.	b.d.
Domaháza	1982	22	09.1997	06.1998	porozumienie	b.d.	b.d.
Somogyudvarhely	1208	31	01.1998	10.1998	porozumienie	b.d.	b.d.
Sostofalva	3509	6	11.1998	12.1999	porozumienie	b.d.	b.d.
Sáta	1391	45	02.1999	08.2002	likwidacja	b.d.	b.d.
Sorokpolány	825	11	02.1999	12.1999	porozumienie	b.d.	b.d.
Csepreg	3333	93	03.1999	04.2000	likwidacja	b.d.	b.d.
Somogyfajs	553	86	07.1999	09.2001	likwidacja	b.d.	b.d.
Bakonszeg	1278	60	06.2000	08.2001	likwidacja	0	0,0%
Gilvánfa	341	26	08.2000	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Nágocs	856	45	08.2000	04.2002	likwidacja	0,17	0,4%
Atkár	1685	86	09.2001	08.2002	porozumienie	2	2,3%
Dunafalva	1185	b.d.	01.2003	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [4; 10, s. 24].

7. Zakończenie

Jednostki samorządu terytorialnego mogą przejawiać skłonność do nadmiernego zadłużania się. W związku z tym należy zapewnić istnienie jasnej i precyzyjnie zdefiniowanej procedury rozwiązywania lokalnych oraz regionalnych kryzysów zadłużeniowych. Jednym z możliwych rozwiązań jest implementacja regulacji upadłościowych do sektora samorządowego. W 1996 r. wśród krajów, które zdecydowały się na taki krok, znalazły się Węgry. Upadłość węgierskiej jednostki samorządu terytorialnego może być ogłaszana przez sąd na wniosek samej jednostki lub jej wierzycieli. W procesie upadłości szczególnej ochronie podlega zdolność jednostki samorządu terytorialnego do realizacji nałożonych na nią przez państwo zadań obligatoryjnych. Celem procedury upadłościowej jest doprowadzenie do zawarcia kompromisowego porozumienia o restrukturyzacji zadłużenia wspólnoty samorządowej. W przypadku braku możliwości zawarcia takiego porozumienia dochodzi do likwidacji zbędnych aktywów jednostki samorządu terytorialnego w celu zaspokojenia roszczeń wierzycieli w maksymalnym możliwym zakresie. Dotychczasowa węgierska praktyka wskazuje na duże znaczenie prewencyjne wprowadzonych regulacji, co należy uznać za ich wielką zaletę.

Literatura

- [1] Ahmad J., *Decentralizing Borrowing Powers, Decentralization Briefing Notes*, World Bank Institute. Washington, DC, 1999.
- [2] Ahmad E., Albino-War M., Singh R., *Subnational Public Financial Management: Institutions and Macroeconomic Considerations*, IMF Working Paper WP/05/108, IMF Washington DC, 2005.
- [3] Baldassare M., *When Government Fails: The Orange County Bankruptcy*, University of California, Berkeley 1998.
- [4] Balás G., *The Hungarian Law on Bankruptcy*, Conference on Debt Finance of Investment Programs, Moscow, 8 June, 2004.
- [5] Bordignon M., Manasse P., Tabellini G., *Optimal Regional Redistribution Under Asymmetric Information*, „American Economic Review” 2001, vol. 91, nr 3.
- [6] Brenneman A., *Gone Broke: Sovereign Debt, Personal Bankruptcy, and a Comprehensive Contractual Solution*. University of Pennsylvania Law Review” 2006, vol. 154.
- [7] Cai H., Treisman D., *State Corroding Federalism*, „Journal of Public Economics” 2004, vol. 88, Iss. 3-4.
- [8] *Formulation of a Regulatory Framework for Municipal Borrowing in South Africa*, RTI, Cape Town 1998.
- [9] Gladwell M., *The Moral-Hazard Myth*, „The New Yorker” Iss. 2005-08-29.
- [10] Jókay C., *Municipal Debt Management and Bankruptcy Intervention in Hungary 1995-2002: Policy Suggestions for Russian Federation Legislation*. IGE Consulting Ltd. Budapest, February 7, 2003,
- [11] Jókay C., Szepesi G., Szmétana G., *Municipal Bankruptcy Framework and Debt Management Experiences 1996-2000*, [w:] *Intergovernmental Finance in Hungary: a Decade of Experience 1990-2000*, red. M. Kopányi, D. Wetzels, S. El Daher, Open Society Institute, Budapest 2004.
- [12] Kopányi M., *Dealing with Municipal Insolvency. Hungary's Experiences in Policy, Legislation, and Practice*, Conference on Debt Finance of Investment Programs. Moscow, 8 June, 2004.
- [13] Mikesell J., *Subnational Government Bankruptcy, Default, and Fiscal Crisis in the United States*, Andrew Young School of Public Studies, Georgia State University, Atlanta 2002.
- [14] Nam, C., Parsche R., *Municipal Finance In Poland, the Slovak Republic, the Czech Republic and Hungary: Institutional Framework and Recent Development*, CESifo Working Paper nr 447, 2001.
- [15] Person T., Tabellini G., *Federal Fiscal Constitutions: Risk Sharing and Moral Hazard*. „Econometrica” 1996, vol. 64.
- [16] Poterba J., *State Responses for Fiscal Crises: The Effects of Budgetary Institutions and Politics*. „Journal of Political Economy” 1994, vol. 102, nr 4.
- [17] *Recovery of Local and Regional Authorities in Financial Difficulties*. Local and Regional Authorities in Europe, nr 77, Council of Europe, Strasbourg 2002.
- [18] Singh R., Plekhanov A., *How Should Subnational Government Borrowing Be Regulated? Some Cross-Country Empirical Evidence*, IMF Working Paper WP/05/54, IMF Washington DC 2005.
- [19] *Subnational Capital Markets in Developing Countries. From Theory to Practice*, red. M. Freire, J. Petersen, M. Huertas, M. Valades, The World Bank and Oxford University Press, Washington-New York 2004.
- [20] Swianiewicz P., *The Theory of Local Borrowing and the West-European Experience*, [w:] *Local Government Borrowing: Risk and Rewards. A Report on Central and Eastern Europe*, red. P. Swianiewicz, Local Government and Public Service Reform Initiative, Budapest 2004.

- [21] Tóth K., Dafflon B., *Managing Local Public Debt in Transition Countries: An Issue of Self – Control?* 14th Annual Conference of the Network of Institutions and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe (NISPAcee), Ljubljana, May 11-13, 2006.
- [22] Wildasin D., *The Institutions of Federalism: Toward and Analytical Framework*. „National Tax Journal” 2004, vol. 57, nr 2.
- [23] Wolff G., *Fiscal Crises In U.S. Cities: Structural and Non – Structural Causes*. ZEI Working Paper B 28, Bonn 2004.

MUNICIPAL BANKRUPTCY LAW – CASE STUDY: HUNGARY

Summary

The subject of this article is Hungarian experience in municipal bankruptcy issues. The author characterizes reasons of excessive debt of some municipalities. Then he presents circumstances that cause creation of municipal bankruptcy law in Hungary. He briefly characterizes Hungarian municipal bankruptcy law. Finally, he presents the efficiency of that law.

KONKURZNÍ ÚPRAVY V ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVĚ – PŘÍPAD MAĎARSKA

Anotace

Předmětem tohoto příspěvku je prezentace maďarských zkušeností v oblasti zavádění předpisů upravujících konkurz územních samosprávných celků. Autor charakterizuje předpoklady nadměrného zadlužování se některých samosprávných komunit a poukazuje na důvody zavádění legislativy o konkurzu územních samosprávných celků v Maďarsku. Dále prezentuje i formy této legislativy. Na závěr jsou prezentovány dosavadní dopady uplatňování konkurzní legislativy v územní samosprávě.

INSOLVENZREGULIERUNGEN IN DER TERRITORIALEN SELBSTVERWALTUNG – DER FALL UNGARN

Zusammenfassung

Gegenstand der obigen Arbeit ist die Präsentation ungarischer Erfahrungen im Bereich des Implementierens der Bestimmungen, welche die Insolvenz der Einheiten territorialer Selbstverwaltung regulieren. Der Autor charakterisiert die Voraussetzungen einer übermäßigen Verschuldung einiger Selbstverwaltungsgemeinschaften und weist auf die Ursachen der Gesetzeinführung über die Zahlungsunfähigkeit der Einheiten territorialer Selbstverwaltung in Ungarn hin. Anschließend wurde die Form der gesetzlichen Regelungen dargestellt. Zum Schluss wurden die bisherigen Ergebnisse der Anwendung von Insolvenzregulierungen in der territorialen Selbstverwaltung präsentiert.